

[Carsten Raff.]

ved den lejlighed, og det var vistnok sagligt fuldkommen rigtigt.

Siden da har den stadig stærkere blanding af ny og gammel bebyggelse i omegnskommunerne skærpet problemet. Og den forventning, man ud fra udvalgets betænkning kunne nære om, at problemet senere ville blive løst, er ikke blevet opfyldt. Formuleringen af udvalgsbetænkningen har også påvirket en domsafgørelse. Såvidt jeg ved, foreligger der en byretsdom, som ikke alene har afvist at foretage noget i et sådant tilfælde, fordi der ikke var lov-hjemmel for det, men oven i købet modsætningsvis har sluttet, at når et folketingsudvalg har stillet i udsigt, at sådanne regler vil komme, og de stadig ikke er kommet, så er det, fordi man ikke ønsker sådanne regler gennemført.

Jeg er tilbøjelig til at tro, at det vil være rigtigt at undersøge, om man ikke alligevel skulle udarbejde lovbestemmelser eller andre regler vedrørende dette problem. Det er en skrækkelig virkning, sådanne store træer kan have. De små haver, der her er tale om, kan være fuldkommen vantrevne, blot 2—3 store træer står og skygger over dem. Spørgsmålet vanskeliggøres derigennem, at det er meget kostbart nutildags at fælde sådanne store træer. I gamle dage kunne man få folk til at fælde træer mod, at de fik træet. Nu koster det hundreder af kroner at få fældet en 2—3 store træer, ja, i et fælde, som jeg var vidne til fornylig, kostede det op til 1 000 kr., fordi det med den teknik, man anvender, bliver særlig kostbart og vanskeligt, når der er huse i nærheden.

Jeg ved, at man mange steder kunne ønske at få en løsning på dette spørgsmål, og jeg ved, at der sker en skade, som jeg synes det var rimeligt at det offentlige hjælp med til at afbøde; disse sager må kunne ordnes naboer eller parter imellem på en retfærdig og fornuftig måde.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Det er rigtigt, at det ærede medlem allerede under forhandlingerne om hegnsloven i samlingen 1949—50 var inde på dette spørgsmål og folketingsudvalget, som behandlede hegnsloven, også drøftede spørgsmålet om indførelse af lovregler angående

høje træers skadelige virkning på naboer. Den daværende landbrugsminister gav, som det fremgår af betænkningen, dengang udtryk for, at dette spørgsmål i det hele taget faldt udenfor hegnslovens område. Der findes ikke i dansk ret almindelige regler om det omhandlede forhold, og domstolene, som skal tage stilling til de tvistigheder, der opstår, må derfor afgøre sådanne sager efter almindelige naboretlige synspunkter, hvilket vel vil sige, at domstolene må tage hensyn til, om ulempen i væsentlig grad overskrider, hvad naboen efter stedets og omgivelsernes beskaffenhed må være forberedt på.

Det er imidlertid et område, hvor der er behov for konkrete overvejelser i hver enkelt sag, og uden at jeg naturligvis på nuværende tidspunkt har haft lejlighed til nærmere at undersøge og overveje spørgsmålet, vil jeg dog tro, at det vil blive vanskeligt at opstille almindelige retsregler, medmindre disse skal være så generelle, at de nærmest svarer til de omtalte naboretlige synspunkter, som bestemmer retstilstanden i dag. Hvis der imidlertid i interesserede kredse — og det vil vel sige grundejer-kredse — er interesse for at få undersøgt mulighederne for en lovgivning på dette område, vil jeg mene, at regeringen vil være villig til at undersøge, om der er trang til en sådan lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov for Færøerne om sygehuse.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2171, fremsættelsen i tidenden sp. 4748).

Lovforslaget sættes til forhandling.

P. M. Dam: Jeg vil gerne på egne og socialdemokratiets vegne takke den højtærede indenrigsminister for fremsættelsen af nærværende forslag til lov om ændringer i lov for Færøerne om sygehuse, hvilke ændringer man fra mit partis side kan tiltræde og anbefale til det høje tings vedtagelse.

[P. M. Dam.]

Forslaget er vedtaget af Færøernes hjemmestyre i den skikkelse, hvori det foreligger, og såfremt man ikke fra anden side i det høje ting måtte ønske det underkastet en udvalgsbehandling, tillader jeg mig at foreslå, at det går til anden behandling uden udvalgsbehandling.

Som i bemærkningerne til lovforslaget anført har forholdene på Færøerne, siden lov nr. 76 af 15. marts 1939 vedrørende sygehusforholdene på øerne trådte i kraft, ændret sig så meget, at en almindelig revision af den og en grundig behandling af de færøske sygehusforhold og læge- og sygevæsenet i det hele taget trænger sig stærkt på, hvorfor jeg ikke kan undlade at benytte lejligheden til at fremsætte et par bemærkninger vedrørende de sociale forhold på Færøerne i almindelighed og sygevæsenet i særdeleshed.

Ifølge hjemmestyreordningen er den sociale forsorg på Færøerne i sin helhed, herunder sygevæsenet, et fællesanliggende. Under forhandlingerne om den nye styrelsesordning var der fra færøsk — samherighedspartiernes — side såvel som fra dansk side enighed om, at man måtte drage omsorg for, at den sociale forsorg på Færøerne i det hele taget, herunder syge- og lægevæsenet, til enhver tid kom til at ligge på samme niveau som i den øvrige del af riget.

Medens man i overensstemmelse med dette fælles standpunkt vedtog de nye love for aldersrente- og invaliderentnydere og folk i familiepleje på Færøerne, er — med undtagelse af det nye sygehus på Suderøen — en påkrævet forbedring af sygehusforholdene endnu ikke gennemført. Med hensyn til alders- og invaliderenten og den øvrige sociale forsorg på Færøerne er der dog det at bemærke, at siden gennemførelsen af de nævnte sociale love har man langt fra i den udstrækning, som det var forudsat, ajourført dem med de yderligere sociale forbedringer, man siden da har gennemført henede. Men dette anføres ikke som en bebrejdelse mod den høje regering eller det høje ting, eftersom det påhviler hjemmestyret og os på Færøerne at tage initiativet på dette område såvel som på syge- og lægevæsenets og alle andre områder indenfor de forskellige fællesanliggender. Fælles

generelle bestemmelser om konjunkturbestemt bevægelighed for alders- og invaliderentesatserne, ligesom tilfældet er med hensyn til lærerlønningerne, ville være meget at foretrække fremfor den ordning, vi har i dag, hvor den ønskede ajourføring og ligestilling beror på hjemmestyrets årvågenhed og rettidige handling og indstilling overfor den høje regering, som det så påhviler at foretage det videre fornødne.

Det foreliggende forslag til ændring af bestemmelserne for Færøernes sygehuse viser, at den høje regering — og jeg tvivler ikke på, at det samme er tilfældet for det høje tings vedkommende — fuldtud anerkender rigtigheden og berettigelsen af omtalte ligestilling overalt indenfor riget på det sociale og forsorgsmæssige område. Det er jeg meget glad og taknemlig for. Jeg har fuld tillid til, at den den højtærede minister i lovforslaget givne beføjelse vil blive udøvet med fuld hensyntagen til ligestillingsprincippet og til, hvad der ellers måtte tjene de syge bedst.

Vi har som antydnet fået et sygehus på Suderøen. Det er vi meget glade for. Men nordenfjords på Færøerne — i Thorshavn og på Norderøerne — lader som antydnet sygehusforholdene meget tilbage at ønske. De bliver mere og mere kritiske for hver dag, der går. En ombygning af Dronning Alexandrines hospital eller opførelsen af et helt nyt landssygehus på Færøerne samt en modernisering og eventuel udvidelse af Norderøernes sygehus må derfor finde sted hurtigst muligt. Lige så vigtigt og magtpåliggende er opførelsen af et sindssygehospital på Færøerne. Herom er alle læger og alle på sygehusvæsenets område kyndige folk enige. Der har da også været talt og skrevet meget om et særligt færøsk sindssygehospital. Tanken om et sådant er derfor ingenlunde ukendt for de forskellige ministerier og de respektive myndigheder, der har med sygevæsenet at gøre. Dens realisering tåler vanskeligt en yderlig lang udsættelse. Jeg har imidlertid forstået, at den høje regering og de respektive danske og færøske myndigheder på sygehusvæsenets område såvel som det færøske hjemmestyre har deres opmærksomhed stærkt henvendt på de nævnte beklagelige mangler og har planer til overvejelse til afhjælpning af dem.

Jeg håber — ja, jeg føler mig overbevist

[P. M. Dam.]

derom — at når disse planer forhåbentlig inden ikke altfor lang tid bliver forelagt det høje ting, vil de møde al den velvilje og al den støtte, som de har krav på.

Johan Poulsen: De gældende bestemmelser for de færøske sygehuse indeholdes i lov nr. 76 af 15. marts 1939. Men loven af 15. marts 1939 bygger igen på det afsnit, der omhandler sygehusene i den overenskomst, der indeholdes i „Program for Færøernes finansordning“ af 3. september 1938, et finansprogram, der var resultatet af forhandlinger, der førtes af en lagtingsdelegation på den ene side og regeringen bistået af ministerielle embedsmænd på den anden side. Omhandlede finansprogram blev senere vedtaget af lagtinget, ligesom regeringen for sit vedkommende forpligtede sig til at få overenskomsten gennemført ved fremsættelse af de fornødne lov- og bevillingsforslag.

I 1938, da de nævnte forhandlinger førtes, lå udgiften pr. sygedag på ca. 6 kr. Der er imidlertid sket en betydelig stigning i sygehusudgifterne siden da. Til belysning heraf kan jeg oplyse, at gennemsnitsudgiften pr. sygedag for de 3 færøske sygehuses vedkommende, Dronning Alexandrines hospital i Thorshavn, Klaksvig sygehus og sygehuset i Tveraa, for finansåret 1954—55 var ca. 32 kr. Man vil heraf forstå, at de takstbestemmelser, der var passende for det i 1939 herskende prisniveau, ikke kan anvendes i dag.

Det var tanken i 1938, at sygehusudgifterne i det store og hele skulle tredeles, således at statens tilskud pr. sygedag skulle være 2 kr., taksten pr. sygekassepatient, altså sygekassernes andel, skulle være 2 kr., og resten — på det daværende tidspunkt 2 kr. — skulle lagtinget udrede. Statstilskuddets størrelse — fra regnet tilskuddene til sygdomme, der har været under offentlig behandling, tuberkulose, behandling af sindssyge og åndssvage — har uændret været 2 kr. pr. sygedag fra 1939 til 1950, ligesom taksten for sygekassepatienter stadig er uændret 2 kr. pr. sygedag. Det vil heraf fremgå, at landskassens tilskud pr. sygedag har været uforholdsmæssig stort i den omhandlede periode, da denne faktisk

har været ene om at bære hele prisstigningen i årene 1939—50. Antagelig har landskassens tilskud pr. sygedag i nævnte periode været ca. 26 kr. mod henholdsvis statens og sygekassernes 2 kr. Statens tilskud er imidlertid senere forhøjet, idet udgifterne for 1951—52 blev fastsat til 9 kr. pr. sygedag. Dette beløb er for finansåret 1956—57 forhøjet til 10 kr. pr. sygedag.

På grund af den betydelige stigning i sygehusudgifterne siden 1939 har sygehusbestyrelsen ønsket at gennemføre en takstforhøjelse på linie med den, der er gennemført for de kommunale sygehuse i det øvrige land.

Da § 4 i den gældende lov bestemmer, at taksten for sygekassepatienter skal være „et beløb af 2 kr. om dagen for hver patient“, har man foreslået at ændre dette til: „et af indenrigsministeriet godkendt beløb om dagen for hver patient“, hvorved der skabes hjemmel for den ønskede forhøjelse af taksterne for sygekassepatienter pr. sygedag, samtidig med at man imødekommer lovens krav om, at taksterne skal godkendes af indenrigsministeren, hvilket også svarer til, hvad der er gældende for det øvrige land i henhold til sygehusloven af 27. februar 1946.

De øvrige ændringer er af formel natur og er en ajourføring af de ved hjemmestyrelovens gennemførelse ændrede statsretlige forhold.

Det foreliggende forslag er vedtaget af Færøernes lagting. Idet jeg takker den højtærede indenrigsminister for lovforslagets fremsættelse, skal jeg på mit partis vegne anbefale dette til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Ninn-Hansen: Da mit partis ordfører ikke kan være tilstede, skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Spørgsmålet om sygehustaksternes forhøjelse har almindelig aktualitet også uden for Færøerne, og efter de oplysninger, der foreligger, også i den indgående redegørelse, de to tidligere talere har givet, er der al mulig grund til at foretage forhøjelse for Færøernes vedkommende.

Da lovforslaget er enstemmigt anbefalet af Færøernes lagting, og da det iøvrigt er

[Ninn-Hansen.]

velbegrundet, kan jeg anbefale det. Der er fra min side ikke noget ønske om udvalgsbehandling.

Steen: Jeg finder den ændring, der her er stillet forslag om, særdeles hensigtsmæssig, rimelig og velbegrundet, og jeg kan derfor tilsige vor medvirken til lovforslagets gennemførelse.

Lynnerup Nielsen: Også jeg kan give mit partis tilslutning til det foreliggende lovforslag. Vi finder, det er velbegrundet og naturligt, at sygehustaksterne ved dette lovforslag ajourføres med de stigninger, som har fundet sted i sygehusvæsenets udgifter såvel på Færøerne som i det øvrige land.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Jeg vil gerne takke samtlige ærede ordførere for den venlige tilslutning til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om omsætningsafgift af motor-køretøjer og lov om afgift af benzin.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2173, fremsættelsen i tidenden sp. 4925).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Kai Jensen: Da udvalget vedrørende lovforslagene angående motorafgifterne ikke ser sig i stand til at færdigbehandle lovforslagene herom, er udvalget enedes med den højtærede finansminister om på det her nævnte område at gennemføre nogle ændringer.

Ændringerne går ud på at ligestille turistbiler og lillebiler med droskerne, således at alle udlejningsvogne svarer den samme omsætningsafgift, nemlig 15 pct. Et længe næret ønske fra såvel dem, der fremstiller, som dem, der bruger campingvogne, om fritagelse for omsætningsafgift

af disse vil ved gennemførelse af lovforslaget blive opfyldt.

Der er ligeledes i lovforslaget en bestemmelse om, at invalider helt eller delvis kan fritages for omsætningsafgift af motor-køretøjer, et forslag, som mit parti ser med megen sympati på.

Finansministeren bemyndiges til efter nærmere fastsatte regler at tilbagebetale erlagt benzinafgift til brugere af motor-fartøjer.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag til hurtig og velvillig behandling.

From: Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for, at han har fremsat dette lovforslag, således at de problemer, der er indeholdt deri, kan blive løst.

Jeg vil gerne udtale en særlig glæde over, at invaliderne nu får en bedre ordning både med hensyn til køb og brug af motorkøretøjer. Vi får nu lejlighed til at se, hvordan det virker i praksis, og kan ved motorafgiftsforslagenes senere behandling eventuelt vende tilbage til spørgsmålet om yderligere ændringer.

Jeg synes imidlertid, der er en kategori, som den højtærede finansminister er gået udenom; jeg tænker her på de varebiler, der er indregistreret med gule nummerplader. For disse gælder den bestemmelse, at de kun må medføre een person til hjælp ved af- og pålæsning. Det vil altså sige, at en mand, der ejer en varebil, der er således indregistreret, f. eks. ikke må tage sin kone med ud at køre; skal de samme sted hen, må hun leje en hyrebil, og han må køre bagefter. Denne bestemmelse føles med rette som meget urimelig. Hvad ville den højtærede finansminister sige til et forslag om, at man af sådanne vogne kom til at betale dobbelt vægtafgift og så til gengæld fik ret til at medtage passagerer? For mig at se ville det være en enklere ordning, der må være meget, meget lettere at administrere. Den har tilmed den fordel, at varebilerne bliver tilfredse, og finansministeren får flere penge i kassen. Jeg synes derfor, alt taler for, at vi burde søge at gennemføre en sådan lovændring allerede nu, medmindre den højtærede finansminister kan anføre grunde for det modsatte. Jeg vil gerne bede om en udtalelse i så henseende.